

Průtahy v řízení

Rychlý postup soudu v určité části řízení, typicky v jeho závěru, není s to eliminovat předchozí období nečinnosti, pokud tato přispěla k celkové délce řízení nikoli nepodstatným způsobem.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 4761/2009, ze dne 5.10.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce J. B., zastoupeného JUDr. S. B., advokátem se sídlem M. O., proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem P., o zaplacení částky 139.645.408,80 Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 26 C 250/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2009, č. j. 21 Co 149/2009 - 57, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2009, č. j. 21 Co 149/2009 - 57 a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 11. 2008, č. j. 26 C 250/2007 - 44, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 2 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem potvrdil odvolací soud rozsudek soudu I. stupně, kterým byl zamítnut nárok žalobce na zaplacení částky 139.645.408,80 Kč jako odškodnění nemajetkové újmy utrpěné žalobcem tím, že řízení, které vedl u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 6 C 223/2003, nebylo skončeno v přiměřené lhůtě.

Soud I. stupně vyšel ze skutkového zjištění, že řízení, ve kterém měla být žalobci způsobena nemajetková újma, bylo zahájeno podáním žaloby k Okresnímu soudu v Litoměřicích dne 4. 1. 1999. Předmětem žaloby byl nárok na náhradu škody ve výši 129.345.408,80 Kč s příslušenstvím vzniklé nesprávným úředním postupem orgánu celní správy. Podáním ze dne 31. 5. 2000 došlo na výzvu soudu k doplnění žaloby. Následně Okresní soud v Litoměřicích nařídil na den 6. 2. 2001 ústní jednání, na kterém vyslovil svoji místní nepřislušnost s tím, že věc bude postoupena Obvodnímu soudu pro Prahu 1. Dne 12. 6. 2001 rozhodl Městský soud v Praze o důvodnosti nesouhlasu Obvodního soudu pro Prahu 1 s postoupením věci a věc byla vrácena zpět Okresnímu soudu v Litoměřicích. Ten dne 30. 10. 2001 opětovně vyslovil svoji místní nepřislušnost s tím, že věc bude postoupena Okresnímu soudu v Břeclavi. Proti tomuto rozhodnutí bylo podáno neúspěšné odvolání. K návrhu Okresního soudu v Břeclavi rozhodl Krajský soud v Brně dne 31. 10. 2002 o postoupení řízení z důvodu vhodnosti Okresnímu soudu v Hodoníně, kterému byl také spis dne 11. 2. 2003 předán. Usnesením ze dne 10. 8. 2004 vyzval Okresní soud v Hodoníně žalobce k doplnění tvrzení, což žalobce v průběhu měsíce září 2004 učinil. Soud pak ve věci rozhodl dne 30. 9. 2004. Žalobce podal proti rozsudku odvolání, které odůvodnil dne 5. 1. 2005. Dne 26. 9. 2005 Krajský soud v Brně uvedený rozsudek potvrdil a ten nabyl právní moci dne 31. 10. 2005. Dovolání podané proti rozsudku odvolacího soudu Nejvyšší soud dne 24. 9. 2006 odmítl. Dne 27. 9. 2007 byla pak Ústavním soudem odmítnuta i ústavní stížnost v dané věci podaná.

Z uvedeného soud I. stupně dovodil, že řízení, ve kterém měla být žalobci způsobena újma, trvalo od 4. 1. 1999 do 31. 10. 2005, kdy nabyl právní moci rozsudek soudu I. stupně, ve spojení s rozsudkem soudu odvolacího, tj. trvalo 6,5 roku. Jednalo se o věc složitou, protože předmětem řízení byl nárok na náhradu škody ve výši několika milionů. V řízení před Okresním soudem v Hodoníně nebyly soudem I. stupně zjištěny průtahy a celková doba řízení proto není nepřiměřená. Navíc se ukázalo,

že Okresní soud v Litoměřicích rozhodl o své místní nepříslušnosti správně. Žalobce tedy k trvání řízení přispěl tím, že podal žalobu u místně nepříslušného soudu. Soud I. stupně dospěl rovněž k zjištění, že žalobce nepodal jakoukoli stížnost na průtahy v řízení, sám byl několikrát vyzván k odstranění vad podání, a to jak ve věci samé, tak v rámci odvolacího řízení. Nárok žalobce proto posoudil jako neodůvodněný, žalobu zamítl (výrok I.) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.).

Odvolací soud se v potvrzujícím rozsudku ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu I. stupně ohledně toho, že rozhodná pro posouzení nároku žalobce je délka řízení od 4. 1. 1999 do 31. 10. 2005. Řízení ve věci samé trvalo 2 roky a 8 měsíců, což je vzhledem ke složitosti věci a výši žalované částky přiměřené. Otázka místní příslušnosti sice byla posuzována po dobu 3 let a 10 měsíců, ale z této skutečnosti nelze dovozovat porušení práva žalobce na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě. Na soudní řízení je totiž třeba pohlížet jako na jeden celek až do vydání pravomocného rozhodnutí. V projednávané věci poté, co byla žaloba k výzvě Okresního soudu v Hodoníně doplněna, postupoval tento soud rychle, ještě v tomtéž měsíci, kdy žalobce svá tvrzení doplnil, nařídil ústní jednání a při něm o věci rozhodl. Určité průtahy spočívající v tom, že místní příslušnost soudu byla řešena delší dobu, byly tak zcela zhojeny rychlým postupem Okresního soudu v Hodoníně, jakož i odpovídajícím postupem Krajského soudu v Brně jako soudu odvolacího. Počáteční průtahy spojené s řešením otázky místní příslušnosti byly způsobeny rovněž tím, že žalobce podal svou žalobu u místně nepříslušného soudu, když žaloba zároveň nebyla zcela perfektní a musela být doplňována. Odvolací soud se také ztotožnil se soudem I. stupně v závěru, že šlo o věc složitou.

Proti rozsudku odvolacího soudu v jeho plném rozsahu podal žalobce dovolání, ve kterém za otázku zásadního právního významu, jejíž zodpovězení se dovolává, spatřuje to, podle kterých kritérií má být určeno, zda bylo v konkrétním řízení porušeno právo na projednání věci v přiměřené lhůtě. Poukazuje přitom na to, že podáním žaloby u místně nepříslušného soudu neporušil žádnou procesní povinnost. Vystavil se sice riziku, že dojde k prodloužení řízení, nikoli však v řádu několika roků, jak se tomu v posuzované věci stalo. Nesouhlasí rovněž se závěrem, že postupem Okresního soudu v Hodoníně došlo ke zhojení předchozího postupu soudů při řešení otázky místní příslušnosti. Žalobce se domnívá, že při zkoumání porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě je především nutno zkoumat aktivitu či pasivitu soudu, nikoli účastníků řízení. V tomto směru odkázal na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Nemeth proti České republice, č. 35888/02. Z uvedených důvodů žalobce navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu ve znění účinném do 30.6.2009 (viz čl. II., bod 12 zákona č. [7/2009](#) Sb.) - dále jen „o. s. ř.“.

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř. Dovolací soud se proto zabýval přípustností dovolání.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť otázka v dovolání uplatněná, na jejímž řešení založil odvolací soud své rozhodnutí a spočívající ve vymezení kritérií rozhodných pro posouzení, zda byla konkrétní věc projednána v přiměřené lhůtě, dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího soudu řešena a napadené rozhodnutí má proto zásadní právní význam.

Dovolací soud ze spisového materiálu neshledal, že by bylo řízení stíženou některou z vad uvedených v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř. nebo jinou vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dospěl však zároveň k závěru, že dovolání je důvodné.

Možnost žádat odškodnění nehmotné (morální) újmy způsobené nesprávným úředním postupem byla do českého právního řádu zakotvena zák. č. [160/2006](#) Sb., který novelizoval s účinností od 27.4.2006 zákon č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále jen OdpŠk).

Danou novelou byl do § 1 vložen nový odst. 3 stanovící, že stát a územní celky v samostatné působnosti hradí za podmínek stanovených tímto zákonem též vzniklou nemajetkovou újmu. Do § 13 odst. 1 OdpŠk byla pak přidána věta potvrzující dřívější judikaturou dovozovaný závěr ve vztahu k náhradě škody způsobené nesprávným úředním postupem (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24.6.1999, sp. zn. 2 Cdon 804/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura pod č. 4/2000 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8.2.2001, sp. zn. 25 Cdo 38/2000, dostupný na www.nsoud.cz), že se za nesprávný úřední postup považuje rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

Nově vložená věta v § 13 odst. 1 OdpŠk rovněž obsahuje poznámkou 8a odkaz na čl. 5 a 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, publikované ve Sbírce zákonů pod č. [209/1992](#) Sb. (dále jen „Úmluva“). Z důvodové zprávy k zákonu č. [160/2006](#) Sb. přitom vyplývá, že účel tohoto odkazu je dvojitý: jednak poukázat na to, že se hodnocení přiměřenosti délky řízení či rozhodování řídí kritérii, která ve své judikatuře dovodil mezinárodní soud Úmluvu aplikující, jednak upozornit na to, že v souladu s touto judikaturou na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy je rozhodující především celková délka řízení. Návrh směřuje k poskytování náhrady za nepřiměřené celkové délky řízení, nikoli primárně k odškodňování za jednotlivé průtahy v řízení. Zákonem č. [160/2006](#) Sb. pak do zákona č. [82/1998](#) Sb. přibyl rovněž nový § 31a, podle kterého bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (odst. 1). Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo (odst. 2). V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k

- a) celkové délce řízení,
- b) složitosti řízení,
- c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení,
- d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a
- e) významu předmětu řízení pro poškozeného (odst. 3).

Z uvedeného je zřejmé, že § 31a OdpŠk v odst. 1 zakotvuje právo na přiměřené zadostiučinění v případě nemateriální újmy vzniklé nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a v odst. 2 stanoví způsob poskytování zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, a to buď ve formě konstatování porušení práva nebo ve formě finanční kompenzace a uvádí obecná kritéria, od kterých se stanovení výše přiměřeného zadostiučinění odvíjí (závažnost vzniklé újmy a okolnosti jejího vzniku).

V odst. 3 pak dané ustanovení specifikuje demonstrativním způsobem kritéria, k nimž je třeba v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty

druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlídnout při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění. Z důvodové zprávy k zák. č. [160/2006](#) Sb. přitom vyplývá, že jde o kritéria používaná Evropským soudem pro lidská práva v jeho judikatuře k určování, zda byla délka vnitrostátního soudního řízení přiměřená, a jeho judikatura proto může být užitečným vodítkem.

Úprava náhrady nemajetkové újmy je tedy zasazena do zákonné koncepce, jež stojí na konstrukci základních předpokladů pro důvodné uplatňování její náhrady, tj. na tom, že poškozenému byla způsobena nemajetková újma, a to v příčinné souvislosti s kvalifikovaným, v zákoně uvedeným škodním jednáním, v daném případě porušením práva na projednání věci před soudem v přiměřené lhůtě.

Z uvedeného je patrné, že při posuzování předpokladů odpovědnosti státu za nemateriální újmu způsobenou neprojednáním věci v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 věta třetí OdpŠk, je nutno postupovat nejen dle zákonné úpravy, do níž je zasazena, ale též v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

To platí zejména pak k výkladu pojmu přiměřenosti délky řízení.

Evropský soud pro lidská práva opakovaně rozhodl, že přiměřenost délky soudního řízení je třeba hodnotit s ohledem na složitost věci, chování stěžovatele, postup vnitrostátních orgánů a rovněž podle toho, co je pro stěžovatele v řízení v sázce (rozsudek ESLP ze dne 18. 4. 2006 ve věci Patta proti České republice, č. 12605/02, § 66 a v něm obsažený odkaz na rozsudek ve věci Frydlander proti Francii [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII). Nahlédnutí délky konkrétního řízení optikou těchto kritérií, která odpovídají kritériím § 31a odst. 3 písm. b) až e) OdpŠk, pak umožňuje učinit závěr o tom, zda v konkrétní věci bylo či nebylo porušeno právo na její projednání v přiměřené lhůtě.

Před aplikací uvedených kritérií je nezbytné určit počátek a konec doby, kterou lze ve smyslu § 31a odst. 3 písm. a) OdpŠk považovat za celkovou dobu řízení. K tomu považuje Nejvyšší soud za nezbytné zdůraznit, že posouzení této otázky dovolatel předmětem svého dovolání nečinil, a proto s ohledem na vázanost dovolacími důvody ve smyslu § 242 odst. 1 o.s.ř. se jí Nejvyšší soud nemohl zabývat a z hlediska posouzení rozhodné doby rozsudek odvolacího soudu tedy nepřezkoumával.

Po stanovení rozhodné doby je třeba s přihlídnutím ke kritériím uvedeným v § 31a odst. 3 písm. b) až e) OdpŠk posoudit, zda byla při projednávání věci zachována či překročena doba přiměřená. Platí přitom, že pouze příčiny prodloužení řízení spočívající na straně státu, mohou vést k závěru o porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě (srov. rozsudek ESLP ve věci Metzová proti České republice ze dne 18. 4. 2006, č. 38194/02, § 27).

Prvním z uvedených kritérií (§ 31a odst. 3 písm. b) OdpŠk) je složitost řízení. V posuzované věci odvolací soud uzavřel, že řízení před Okresním soudem v Hodoníně bylo složité z důvodu výše žalované částky. S tímto závěrem se však dovolací soud ztotožnit nemůže, neboť na složitost věci nemá zpravidla výše požadovaného plnění vliv. Jinak řečeno, z hlediska posouzení složitosti věci je právně nevýznamná pouhá skutečnost, zda jde o peněžitě plnění v rádech desítek či milionů korun.

Oproti tomu je však podstatné například to, zda šlo o věc se zapojením mezinárodního prvku, který obecně přispívá ke složitosti věci, zejména je-li třeba provádět dokazování v cizině či aplikovat cizí právo, zda šlo o věc skutkově složitou v závislosti na rozsahu předmětu řízení (např. vypořádání rozsáhlého společného jmění manželů - viz rozsudek ESLP ve věci Bořánková proti České republice ze dne 7. 1. 2003, č. 41486/98, § 60, či požadavek více osob na vydání většího množství nemovitostí v rámci restitučního řízení, když o každé z nich je třeba rozhodnout zvlášť - viz rozsudek ESLP ve věci Schmidtová proti České republice ze dne 22. 7. 2003, č. 48568/99 § 64), zda šlo o věc složitou z

hlediska důkazního ve vztahu k velkému množství důkazních prostředků a jejich povaze (např. nutnost zadání znaleckého posudku – viz rozsudek ESLP ve věci Škodáková proti České republice ze dne 21. 12. 2004, č. 71551/01, § 39) či jejich obtížné dosažitelnosti (např. u svědků neznámého pobytu, po kterých je třeba pátrat nebo historických či technických dokumentů – viz rozsudek ESLP ve věci Vojáčková proti České republice ze dne 4. 4. 2006, č. 15741/02, § 25). Pro složitost věci rovněž svědčí počet stupňů soudní soustavy, ve kterých byla rozhodována, s přihlédnutím k případnému předcházejícímu řízení před správním orgánem, jsou-li předmětem jeho rozhodování stejná práva a povinnosti, která jsou následně předmětem soudního řízení (nebude sem spadat povinné předběžné uplatnění nároku např. ve smyslu § 14 OdpŠk, neboť při něm správní orgán o právech účastníků nijak nerozhoduje).

Druhým z uvedených kritérií (§ 31a odst. 3 písm. c) OdpŠk) je jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení.

Poškozený může přispět k prodloužení délky projednávání věci podáním vadné či neúplné žaloby nebo jiného procesního úkonu, které si vyžádá potřebu jeho opravení či doplnění, častými změnami předmětu sporu nebo upřesněním či doplňováním svých podání (viz rozsudek ESLP ve věci Patta proti České republice ze dne 18. 4. 2006, č. 12605/02, § 67). Může k délce řízení přispět rovněž tím, že využívá žádostí (např. o osvobození od soudních poplatků či ustanovení zástupce), námitek (například podjatosti, místní či věcné nepřislušnosti soudu) a opravných prostředků (řádných či mimořádných), které mu právní řád poskytuje. Může také přispět k prodloužení řízení tím, že podá žalobu u nepřislušného soudu. Tyto skutečnosti však nelze účastníkovi přičítat k tíži (rozsudek ESLP ve věci Patta proti České republice ze dne 18. 4. 2006, č. 12605/02, § 69), nelze je ale přičítat k tíži ani státu (rozsudek ESLP ve věci Vladimír Dostál proti České republice ze dne 25. 5. 2004, č. 52859/99, § 220), je-li na vzniklou situaci ze strany soudu adekvátně reagováno.

Pokud odvolací soud dovedl, že žalobce přispěl k prodloužení doby řízení tím, že žalobu podal u nepřislušného soudu, je tento závěr správný. Nelze jím však odůvodnit celkovou délku řízení, neboť lze souhlasit s žalobcem v tom, že posouzení místní příslušnosti, stejně jako ostatních podmínek řízení, musí být věci podstatně kratšího časového úseku, než několika roků.

Z hlediska využití prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení je třeba přihlédnout k tomu, že jediným preventivním prostředkem nápravy hrozící nebo již vzniklé újmy v důsledku neprojednání věci v přiměřené lhůtě, je možnost účastníka nebo jiné strany řízení podat návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zák. č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění účinném od 1. 7. 2009 (srov. rozsudek ESLP ve věci Macready proti České republice ze dne 22. 4. 2010, č. 4824/06 a 15512/08, § 51). Možnost podat týž návrh po marném podání hierarchické stížnosti na průtahy v řízení u příslušného orgánu státní správy soudů ve znění téhož zákona účinného do 30.6.2009, nebyla shledána Evropským soudem pro lidská práva za účinný právní prostředek nápravy (viz např. Vokurka proti České republice, konečné rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 16. 10. 2007, ve věci č. 40552/02, § 55) a jeho nepodání, stejně jako nepodání hierarchické stížnosti ve smyslu § 164 odst. 1 zák. č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, nelze účastníkovi řízení přičítat k tíži.

Vyčítá-li odvolací soud žalobci, že nevyužil žádný prostředek způsobilý odstranit průtahy v řízení, je třeba uvést, že s ohledem na dobu, po kterou sporné řízení probíhalo, žalobce žádný takový prostředek k dispozici neměl a tedy jej ani využít nemohl.

K uvedenému Nejvyšší soud dodává, že odpovědnost za dodržení práva účastníka řízení na projednání věci v přiměřené lhůtě leží především na státu a ten ji nemůže přenášet na účastníky řízení tím, že po nich bude požadovat, aby se v případě hrozící či nastalé nepřiměřené délky řízení domáhali nápravy a dojde-li k porušení práva účastníka na projednání věci v přiměřené lhůtě,

sankcionovat jej při stanovení výše odškodnění za to, že se nápravy nedomáhal. Při zkoumání toho, zda poškozený využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, je třeba z uvedeného vycházet a jejich využití přičíst poškozenému k dobru, nikoli mu přičítat k tíži, že je nevyužil.

Třetím z uvedených kritérií (§ 31a odst. 3 písm. d) OdpŠk) je postup orgánů veřejné moci během řízení. Ten je v případě soudů v občanskoprávním řízení definován maximou stanovenou v § 6 o.s.ř., podle kterého soud v řízení postupuje v součinnosti se všemi účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná. Z toho plyne, že by postup soudu v řízení měl být plynulý, prostý období nečinnosti a směřující k rozhodnutí věci. Nečinnost soudu přitom nelze odůvodnit nadměrným zatížením konkrétního soudce či špatným personálním, popř. technickým vybavením soudů, neboť je úkolem státu zorganizovat své soudnictví způsobem, který zaručí, že právo účastníků řízení na projednání věci v přiměřené lhůtě nebude porušováno.

V posuzované věci se objevují tři delší období nečinnosti, a to v řízení před Okresním soudem v Litoměřicích v době od podání žaloby dne 4. 1. 1999 do 31. 5. 2000, kdy byla doplněna na výzvu soudu žaloba a v době do 6. 2. 2001, kdy rozhodl Okresní soud v Litoměřicích o své místní nepříslušnosti (tj. po více než dvou letech od podání žaloby). V případě Okresního soudu v Hodoníně jde pak o dobu od 11. 2. 2003, kdy mu byl postoupen spis do 10. 8. 2004, kdy vyzval žalobce k doplnění žaloby. Celková doba nečinnosti v daném řízení přesáhla tři a půl roku a významně přispěla k celkové délce řízení.

Úvahu odvolacího soudu v tom směru, že nestandardně dlouho řešená otázka místní příslušnosti nevedla k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě, neboť Okresní soud v Hodoníně a následně Krajský soud v Brně jako soud odvolací postupovaly v řízení rychle, nelze přijmout. Je sice pravdou, že je možno tolerovat v řízení kratší a ojedinělé období nečinnosti ze strany soudu, avšak pouze tehdy, není-li celková délka řízení nepřiměřená. Rychlý postup soudu v určité části řízení, typicky v jeho závěru, však není s to eliminovat předchozí období nečinnosti, pokud tato přispěla k celkové délce řízení nikoli nepodstatným způsobem.

Nejvyšší soud má v dané souvislosti za to, že řešení otázky místní příslušnosti soudu z úřední povinnosti v případě, kdy s ohledem na dobu uběhlou od zahájení řízení hrozí porušení práva účastníků na projednání věci v přiměřené lhůtě, mělo být přizpůsobeno ohledu na to, že jde o odstranitelný nedostatek podmínek řízení, který je zhojen v případě, kdy soud začne jednat o věci samé nebo vydáním rozhodnutí bez projednání věci, popř. tím, že její nedostatek účastník řízení nenamítne při prvním úkonu, který mu přísluší (§ 105 odst. 1 o.s.ř.).

Čtvrtým z uvedených kritérií (§ 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk) je význam předmětu řízení pro poškozeného. Ten je dán jednak typově v tom smyslu, že určité druhy řízení mají pro účastníky větší význam, než řízení jiná. Jde především o věci trestní, které v obecné rovině negativně ovlivňují a zatěžují osobní život trestně stíhaného (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 67/2005), věci opatrovnické (srov. rozsudek ESLP ve věci Kříž proti České republice ze dne 9. 1. 2007, č. 26634/03, § 72), pracovní právní spory (srov. rozsudek ESLP ve věci Jírů proti České republice ze dne 26. 10. 2004, č. 65195/01, § 47), věci osobního stavu (rozsudek ESLP ve věci Kniat proti Polsku ze dne 26. 7. 2005, č. 71731/01, § 41), věci sociálního zabezpečení (rozsudek ESLP ve věci Salomonsson proti Švédsku ze dne 12. 11. 2002, č. 38978/97, § 38) a věci týkající se zdraví nebo života (rozsudek ESLP ve věci Silva Pontes proti Portugalsku ze dne 23. 3. 1994, č. 14940/89, § 39).

Význam předmětu řízení pro poškozeného je však také dán okolnostmi konkrétního sporu, který sice nemusí spadat pod shora uvedené věci, ale s přihlédnutím například k vysokému věku účastníka nebo jeho zdravotnímu stavu, je třeba jeho věc vyřadit přednostně (srov. rozsudek ESLP ve věci

Schmidtová proti České republice ze dne 22. 7. 2003, č. 48568/99 § 68).

K uvedenému považuje dovolací soud doplnit, že výčet kritérií pro posouzení přiměřenosti délky řízení uvedených v § 31a odst. 3 písm. b) až e) OdpŠk je toliko demonstrativní a nebrání soudu přihlídnout k jiným kritériím, která se z hlediska doby projednání věci ukáží s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem sporu za významná.

Jelikož posouzení kritérií rozhodných pro stanovení, zda délka daného řízení byla či nebyla přiměřená, odvolacím soudem, je dílem nesprávné a dílem neúplné a tudíž nesprávné, postupoval Nejvyšší soud podle 243b odst. 2, části věty za středníkem, o. s. ř. a napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil. Protože se důvod zrušení rozsudku odvolacího soudu týkal též rozsudku soudu I. stupně, zrušil dovolací soud podle § 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř. také rozsudek soudu I. stupně a podle téhož ustanovení vrátil věc soudu I. stupně k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)